

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 27/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 2000 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (HE 133/2000 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- peruspalveluministeri Osmo Soininvaara, apulaisosastopäällikkö Marjatta Blanco-Sequeiros ja hallitussihteeri Arja Myllynpää, sosiaali- ja terveystieteiden ministeri

- ylitarkastaja Marja-Liisa Niemi, opetusministeriö
- toimistopäällikkö Maija Kleemola, Tietosuojavaltuutetun toimisto
- ylilääkäri Risto Roine, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
- ylijohtaja Eila Uotila, Terveydenhuollon oikeusturvakeskus
- apulaistoiminnanjohtaja Santero Kujala, Suomen Lääkäriliitto
- osastopäällikkö Maija Anttila, Terveyden- ja sosiaalihuoltoalan ammattijärjestö TEHY
- toiminnanjohtaja Matti Pöyry, Suomen Hammaslääkäriliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esitykseen sisältyvät terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan pääasiassa teknisiä. Eräisiin säännöksiin ehdotetaan myös sisältöä koskevia muutoksia. Esityksen mukaan erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin oikeuksien myöntämismenettely muutettaisiin vastaamaan kansainvälistä käytäntöä siten, että terveydenhuollon oikeusturvakeskus myöntäisi heille oikeuden harjoittaa ammattiaan hakemuksesta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin tallennettavia tietoja ja tietojen luovuttamista koskevat säännökset siirrettäisiin terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta annetusta asetuksesta lain 5 lukuun, jossa säädettäisiin

siin terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin tietosisällöstä ja rekisteriin sisältyvien tietojen antamisesta. Esityksen mukaan Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksella olisi oikeus rajoittaa laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa se kokonaan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä asetuksessa säädettyä terveydenhuollon ammattinimikettä myös määräaikaisella turvaamistoimenpiteellä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Lakiehdotuksen keskeinen sisältö on terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin siirto kokonaisuudessaan Terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle. Rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä ei enää jää Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukselle. Lakiehdotus selkiinntää Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen valvontamahdollisuuksia ja on siten perusteltu. Lakiehdotukseen sisältyvät myös uudet säännökset lääkärin ja hammaslääkärin ammatinharjoittamisoikeuksien myöntämismenettelystä. Nykyinen käytäntö poikkeaa kansainvälisestä käytännöstä ja ehdotettu muutos helpottaa ammatinharjoittamisoikeuden osoittamista erityisesti kansainvälisissä yhteyksissä.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi perustuslain sekä tietosuoja- ja julkisuuslainsäädännön edellyttämät rekisterin tietosisältöä sekä rekisteritietojen luovuttamista koskevat säännökset. Lakiehdotuksen tietojen luovuttamista koskevaan pykälään valiokunta ehdottaa muutoksia.

Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat suuremmalta osaltaan teknisiä. Hallituksen esitys perustuu terveydenhuollon ammattienharjoittamistyöryhmän tekemiin ehdotuksiin. Työryhmässä esillä olleita terveydenhuollon ammattihenkilöstön nimikkeitä sekä erikoispätevyysien myöntämistä koskevia ehdotuksia ei ole sisällytetty hallituksen esitykseen. Molempiin asiaryhmiin sisältyy runsaasti selvitettäviä kysymyksiä eivätkä työryhmän esitykset niistä olleet kaikilta osin yksimielisiä.

Tutkintonimikkeeksi on viime vuosina vahvistettu useita sellaisia nimikkeitä, joita ei ole sisällytetty terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntöön. Tällaisia ovat muun muassa bioanalytiikot, suuhygienistit, optometristit ja apuvälineteknikot. Vahvistettujen tutkintonimikkei-

den sisällyttäminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden nimikkeistöön on tärkeää ja vaatii pikaista selvittämistä. Toinen selvitettävä asia on erikoispätevyysien myöntäminen ja rekisteröinti myös muiden ammattiryhmien kuin lääkäreiden ja hammaslääkäreiden osalta.

Ammattihenkilörekisterin siirto kokonaisuudessaan Terveydenhuollon oikeusturvakeskukseseen on toimi, jolla on vaikutuksia valtion talousarvioon. Tästä syystä hallituksen esityksen käsittelyaikataulu on sidoksissa talousarvion käsittelyyn. Edellä mainittua kahta asiaryhmää ei ole voitu valmistella esityksen käsittelyn edellyttämässä ajassa. Tämän vuoksi mainitut asiaryhmät jäävät jatkoselvittelyyn.

Valiokunta on saanut sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä selvityksen, että terveydenhuollon ammattihenkilöiden nimikkeistöön sekä erikoispätevyysien myöntämiseen ja rekisteröintiin liittyvät muutostarpeet selvitetään siten, että selvitystyön pohjalta esitettävät muutosehdotukset voidaan hallituksen esityksenä antaa eduskunnalle viimeistään toukokuussa 2001.

Yksityiskohtaiset perustelut

24 b §. Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 lukuun sisältyvät yleiset säännökset oikeudesta luovuttaa salassapidettäviä tietoja. Näitä säännöksiä on tarkoitus noudattaa myös luovutettaessa tietoja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttiin lisäystä, jotta ehdotetun lain ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain välinen suhde tulisi säänneltyksi.

Pykälän 3 momenttiin valiokunta ehdottaa muutoksia, joiden tarkoituksena on varmistaa säännösten suhde paitsi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin myös henkilötietolakiin. Lähtökohtana on, että luovutettaessa tietoja keskusrekisteristä noudatettaisiin mainittuja yleislakeja. Koska on tarkoituksen-

mukaista, että keskusrekisterin tietoja tulisi voida luovuttaa myös informaation lähettämiseen terveydenhuollon ammattihenkilöille, tätä koskeva erityissäännös on tarpeen ottaa momenttiin. Momentin toisessa virkkeessä on ollut tarkoitus kaventaa tiedonantamista siitä, mitä se viranomaisten julkisuudesta annetun lain mukaan olisi. Tähänkin momenttiin ehdotetaan otettavaksi eri lakien välistä suhdetta järjestävä ilmaisu. Terveydenhuollon ammattihenkilöille annetuista varoituksista ja huomautuksista ei saisi antaa tietoja muille kuin momentissa mainituille tahoille ja siinä osoitettuihin tarkoituksiin, jollei kyse ole yksittäistapauksista. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi maininta tieteellisestä tutkimuksesta, tilastoinnista sekä viranomaisten selvitystehtävästä, koska tietojen käyttöä tällaisiin tarkoituksiin voidaan pitää täysin hyväksyttävänä. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:n mukaan tällaisia tarkoituksia varten voidaan luovuttaa salassapidettäviäkin tietoja.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös tietojen luovuttamisesta viranomaisten lakisääteisiin tehtäviin. Näiden tehtävien ei ole välttämätöntä liittyä terveydenhuoltoon, vaan kysymys voi olla esimerkiksi yleisten laillisuusvalvojien tiedontarpeesta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin muuttamattomana paitsi sen 24 b § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

24 b §

Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

(1 mom. kuten HE)

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, terveydenhuollon oikeusturvakeskus voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle ja terveydenhuollon toimintayksikölle tietoja 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rikoksen seuraamuksesta työnhakuun liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, terveydenhuollon oikeusturvakeskus voi antaa kopioiden tai sähköisessä muodossa keskusrekisteristä rekisteröidyn nimi- ja yhteystietoja sekä tietoja voimassa olevasta ammatinharjoittamisoikeudesta ja -luvasta sekä koulutuksesta rekisteröidyn ammattiin liittyvän informaation lähettämistä varten. Siitä poiketen, mitä mainitussa laissa säädetään, tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tai lääninhallituksen ratkaisusta sekä ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta ja virantoimituksesta erottamisesta saa antaa vain tieteellistä tutkimusta, tilastointia ja viranomaisen selvitystyötä varten taikka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi taikka terveydenhuoltoon liittyvää toimintaa varten terveydenhuollon toimintayksikölle, apteekille sekä terveydenhuollon alalla toimivalle yhteisölle, jollei kysymys ole yksittäistä rekisteröityä koskevista tiedoista.

(4 mom. kuten HE)

StVM 27/2000 vp — HE 133/2000 vp

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Marjatta Vehkaoja /sd	Niilo Keränen /kesk
vpj.	Timo Ihamäki /kok	Valto Koski /sd
jäs.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Marjaana Koskinen /sd
	Merikukka Forsius /vihr	Pehr Löf /r
	Tuula Haatainen /sd	Päivi Räsänen /skl
	Saara Karhu /sd	Raija Vahasalo /kok
	Marjukka Karttunen-Raiskio /kok	Jaana Ylä-Mononen /kesk
	Inkeri Kerola /kesk	vjäs. Anne Huotari /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.